VLAAMSE VERENIGING VAN STUDENTEN

TAALBELEID IN HET HOGER ONDERWIJS

VVS erkent de meerwaarde van meertaligheid en pleit dan ook voor meer aandacht voor taalonderricht in het hoger onderwijs. Studenten moeten de internationale vakterminologie onder de knie krijgen en anderstalige vakliteratuur kunnen volgen. Het aanbieden van anderstalige cursussen kan de talenkennis van studenten vergroten. Toch zijn er ook gevaren aan het aanbieden van anderstalig onderwijs, zoals het verhogen van de drempel tot het hoger onderwijs en het verlagen van de leeropbrengst. Daarom pleit VVS voor een evenwichtig taalbeleid dat de noden van de studenten centraal stelt. Het taalbeleid moet enerzijds de kwaliteit van het onderwijs verhogen en anderzijds de democratisering dienen. Er moet gezocht worden naar een gezond evenwicht tussen het Nederlands als wetenschappelijke taal en de internationaal gangbare taal van het vakgebied. Een goed taalbeleid wijdt studenten in in het academisch taalgebruik en het vakjargon (zowel in het Nederlands als in de voor het vakgebied gangbare taal), stimuleert de mobiliteit, heeft oog voor taaldiversiteit en biedt studenten een echte keuzemogelijkheid.

VVS pleit voor een aantal aanpassingen van de taalwetgeving. Enkele voorwaarden zijn hiertoe wel essentieel. Uitgangspunten bij het bepalen van het VVS-standpunt zijn meervoudig. Ten eerste moet een afgestudeerde zich actief en passief, zowel schriftelijk, mondeling als multimediaal kunnen uitdrukken in de internationaal gangbare talen betreffende het vakgebied. Ten tweede moet het belang van het Nederlands als wetenschappelijke taal steeds worden benadrukt. Ten derde staat democratisering centraal daarom student dient op een degelijke manier te worden begeleid in het voltooien van zijn opleiding. Ten vierde moeten docenten de vreemde taal beheersen en dient het gebruik van een vreemde taal gradueel en pedagogisch te gebeuren. Ten slotte moet er ook aandacht zijn voor taalgebruik in een breed internationale context.

INHOUD

1 INLEIDING 2
SITUERING 2
DE HUIDIGE TAALWETGEVING 2
PIJLERS 3
2 NAAR EEN SOEPELERE TAALREGELING? 3
UITBREIDINGEN 3
SCHRAPPINGEN 3
BACHELOROPLEIDINGEN 4
MASTEROPLEIDINGEN 4
3 AANDACHTSPUNTEN 5
KWALITEIT TAALNIVEAU ONDERWIJZEND PERSONEEL 5
STUDIEKEUZEBEGELEIDING EN STUDIEKEUZE 5
TRANSPARANTIE 6
FOCUS NIET ENKEL OP ENGELS 6
4 CONCLUSIE 6

1 INLEIDING

SITUERING

De huidige taalregeling en de stijgende verengelsing van het hoger onderwijs zijn momenteel onderwerp van debat. Zowel voor- als tegenstanders lieten uitvoerig van zich horen. Deze taalregeling beknelt en beperkt nodeloos de aantrekkingskracht van Vlaanderen voor buitenlands talent. Bovendien is het nefast voor onderzoek en innovatie. Onderwijsinstellingen en politici vinden vaak dat de huidige regeling te beperkend is. Ook het rapport Soete doet de aanbeveling het taaldecreet af te schaffen in het kader van de Bolognahervorming.

De VLIR-werkgroep Onderwijs stelde in december 2009 een nota op met betrekking tot de vernieuwing van de taalregeling in het hoger onderwijs. Het **voorstel** tot verandering van het structuurdecreet **bevat** een aantal **uitbreidingen en aanvullingen die verder gaan dan het huidige VVS standpunt**. Naar aanleiding van deze nota en het debat omtrent taalbeleid in het hoger onderwijs in het algemeen is het noodzakelijk om aantal principes en standpunten te expliciteren en opnieuw onder de aandacht te brengen. Deze nota gaat dieper in op een aantal elementen die in het VLIR-voorstel naar boven komen.

DE HUIDIGE TAALWETGEVING

Volgens artikel 91 van het structuurdecreet[1] geldt in Vlaanderen het Nederlands als onderwijstaal. Het decreet gaat uit van het principe dat de onderwijstaal aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen Nederlands is. Het Nederlands is tevens de bestuurstaal van het hoger onderwijs.

Voor bepaalde opleidingsonderdelen wordt er echter een uitzondering gemaakt. Er zijn drie uitzonderingsregimes waarin wel in een vreemde taal mag gedoceerd worden. Dit is ten eerste het geval voor opleidingsonderdelen die een vreemde taal tot onderwerp hebben. Een tweede uitzondering betreft de opleidingsonderdelen die aan een andere instelling van hoger onderwijs worden gevolgd, met instemming van de universiteit of hogeschool. Deze uitzondering geldt dus voor vakken die worden gevolgd in het kader van een uitwisselingsprogramma. Een laatste uitzondering is er voor opleidingsonderdelen die door een gastdocent gedoceerd worden.

Bovendien mogen de Nederlandstalige opleidingen in beperkte mate in een andere taal dan het Nederlands gedoceerd worden. Het structuurdecreet maakt hier een onderscheid tussen bachelor en masteropleidingen. Bij de bachelors is het aantal vakken dat in een vreemde taal gedoceerd wordt beperkt tot ten hoogste 10% van de omvang van het opleidingsprogramma. In de masters mag er slechts 'in beperkte mate' in een vreemde taal gedoceerd worden. Voor opleidingonderdelen gedoceerd in een andere taal, hebben studenten steeds het recht om examen af te leggen in het Nederlands, tenzij het om een taalvak gaat.

Aan deze uitzonderingen zijn voorwaarden gekoppeld. Zo moet het instellingsbestuur kunnen motiveren dat een andere taal vereist is voor de functionaliteit van de opleiding en dat het gebruik van de andere taal een meerwaarde voor de studenten betekent. Bovendien moet de docent de taal op adequate wijze beheersen. De instelling moet een gedragscode opstellen over het gebruik van vreemde talen, na raadpleging van de studenten, en moet deze opnemen in het onderwijs- en examenreglement. Ze moeten ook jaarlijks verslag uitbrengen over hun beleid ter zake aan de regering en het Vlaams parlement. Een belangrijke opmerking: de onderwijstaal is enkel de taal waarin de lessen gegeven worden. De taal van de leerstof (handboek, achtergrondliteratuur,…) kan dus zonder probleem anderstalig zijn. Voor de taal van de leerstof gelden geen beperkingen, behalve voor de professionele bachelors.

Ook voor bepaalde opleidingen wordt er een uitzondering gemaakt, zodat ze volledig in een vreemde taal gedoceerd kunnen worden. Een instelling kan een volledige opleiding in een andere taal dan het Nederlands aanbieden, als ze diezelfde opleiding tegelijk ook in het Nederlands aanbiedt. Dit is de zogenaamde equivalentieregel. Voor deze dubbele inrichting van opleidingen kan een instelling samenwerken met een andere hoger onderwijsinstelling binnen dezelfde provincie. Daarnaast mogen ook aanvullende opleidingen (manama's en banaba's) in een andere taal gedoceerd worden. Een laatste uitzondering is er voor opleidingen in het kader van internationale programma's zoals Erasmus Mundus. Met andere woorden, er bestaan nu al heel wat uitwegen om in een andere taal dan het Nederlands te doceren.

[1] Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (04 APRIL 2003) te raadplegen op http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13425

PIJLERS

Uitgangspunten bij het bepalen van het VVS-standpunt zijn meervoudig. Ten eerste moet een afgestudeerde zich actief en passief, zowel schriftelijk, mondeling als multimediaal kunnen uitdrukken in de internationaal gangbare talen betreffende het vakgebied. Ten tweede moet het belang van het Nederlands als wetenschappelijke taal steeds worden benadrukt. Ten derde staat democratisering centraal daarom dient op een degelijke manier te worden begeleid in het voltooien van zijn opleiding. Ten vierde moeten docenten de vreemde taal beheersen en dient het gebruik van een vreemde taal gradueel en pedagogisch te gebeuren. Ten slotte moet er aandacht zijn voor taalgebruik in een internationale context. Aandacht dient te gaan naar taalvaardigheden op alle niveaus.

2 NAAR EEN SOEPELERE TAALREGELING?

UITBREIDINGEN

Er zijn drie uitzonderingen mogelijk waarin een andere taal dan het Nederlands kan worden gebruikt voor bepaalde opleidingsonderdelen. Het VLIR-voorstel breidt de mogelijkheid om een andere taal dan het Nederlands te gebruiken uit tot voor opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door een regulier aangestelde anderstalige lesgever tot de eerste drie jaar van hun aanstelling. De motivering hierbij is dat om de kwaliteit van de aangestelde lesgevers maximaal te verzekeren er op mondiaal vlak gerekruteerd moet worden. Het is daarbij nodig die anderstalige lesgever voldoende tijd te geven om het Nederlands als onderwijstaal te hanteren. Deze aanvulling komt bovenop de reeds bestaande mogelijkheid voor anderstalige gasthoogleraren en gastprofessoren. Deze uitbreiding is voor VVS mogelijk indien de docent na het verstrijken van deze periode van drie jaar het vak doceert in het Nederlands. Hiervoor moet de docent een taaltest Nederlands afleggen. Indien de docent voor deze test niet slaagt, zal hij het vak verder blijven geven in de andere taal, maar zal deze bijgeteld worden bij het percentage dat maximaal in een andere taal mag gedoceerd worden. Dergelijke vakken zullen dan onder de algemene regels vallen.

Daarnaast wordt er in een vierde uitzondering voorzien voor opleidingsonderdelen die bestaan uit een schriftelijk werkstuk. Op initiatief van de studenten kan aldus een bachelor of masterproef worden afgelegd in een andere taal. Deze uitzondering werd toegevoegd studenten aan te moedigen werkstukken te maken in een andere taal. In bepaalde onderzoeksdomeinen is de gangbare onderzoekstaal immers niet het Nederlands. Voor die studenten moet het mogelijk zijn om hun schriftelijke werkstukken in die gangbare taal te schrijven. Er dient benadrukt te worden dat dit **een keuze moet zijn van de student zelf**, en geen verplichting mag zijn vanwege de begeleider.

Ook de mogelijkheid om examen af te leggen in een andere taal wordt uitgebreid. Naast de mogelijkheid om examen af te leggen voor vakken die een vreemde taal tot voorwerp hebben en opleidingsonderdelen die aan een andere instelling worden gevolgd kan men ook examen afleggen in een andere taal voor opleidingsonderdelen die gedoceerd worden door anderstalige gasthoogleraren of gastprofessoren. Deze uitbreiding wordt voorgesteld vanuit pedagogisch, wetenschappelijk en praktisch oogpunt. Het is wenselijk dat het examen gecorrigeerd wordt door de verantwoordelijke lesgever, ook wanneer die anderstalig is. Deze uitbreiding doet echter afbreuk aan het recht om examen in het Nederlands af te leggen. Voor VVS is het een absolute voorwaarde dat dit recht behouden blijft. Er mag immers geen extra drempel gecreëerd worden voor studenten die zouden afhaken omdat ze het examen dienen af te leggen in een andere taal. Bovendien zou er ten aanzien van professionele bachelors een extra beperking moeten gelden. Voor professionele bachelors dient ook het cursusmateriaal in het Nederlands ter beschikking te worden gesteld.

SCHRAPPINGEN

Het voorstel van de VLIR wil de bepaling schrappen dat in geen geval, behoudens de opgesomde uitzonderingen, eenzelfde opleidingsonderdeel volledig in een andere taal kan aangeboden worden. Deze schrapping is het gevolg van onduidelijkheid over de inhoud en is bijgevolg onbruikbaar. VVS benadrukt dat enkel wanneer er aan de voorwaarden voor uitzonderingen voldaan, is, een uitzondering mogelijk is. Duidelijkheid staat dan ook voorop.

Voor opleidingen die volledig in een andere taal dan het Nederlands worden aangeboden, zal het diploma en het diplomasupplement in die taal worden opgemaakt. **Het moet echter mogelijk zijn om toch een Nederlandstalig afschrift te bekomen indien de student hierom vraagt**. Deze wijziging wordt voorgesteld omdat voor internationale opleidingen het uitreiken van een Nederlandstalig diploma en diplomasupplement weinig zin heeft. Vaak weigeren sommige partnerinstellingen een diploma te ondertekenen in een taal die ze niet machtig zijn.[2] VVS is het hier mee eens. **Er moeten echter wel duidelijke en transparante regels komen omtrent de titulatuur van diploma's**.

[2] Dit is vaak het geval met samenwerkingsprogramma's tussen zusterinstellingen.

BACHELOROPLEIDINGEN

Wat betreft de bacheloropleidingen lanceert de VLIR het voorstel om het gebruik van een andere taal dan het Nederlands op te trekken van 10% naar 33%. Met deze verhoging tracht men studentenuitwisseling en mobiliteit in het kader van Europese en internationale programma's te bevorderen. Om dit te kunnen doen is het wenselijk dat Vlaamse instellingen een deel van de opleidingsonderdelen in de bachelorprogramma's in een andere onderwijstaal kunnen inrichten. Deze verhoging komt erop neer dat er in totaal 20 studiepunten per jaar in een andere taal dan het Nederlands kunnen gedoceerd worden.

Voor Nederlandstalige bachelors is het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands beperkt tot 10% van het totale opleidingsprogramma. VVS beseft dat het gebruik van cursusmateriaal in de vaktaal een meerwaarde kan bieden. **Men moet altijd de keuze maken voor het beste cursusmateriaal, zelfs al is dit in een andere taal.** Dit geldt ook voor de keuze van de docent. VVS wil het onderscheid tussen de academische en professionele bachelors wat betreft de taal van de leerstof afschaffen. Het maximum percentage van 10% anderstalige vakken in de bacheloropleiding, wil VVS daarom uitbreiden. De beslissing om anderstalige vakken te volgen moet evenwel de keuze van de student zelf zijn. Daarom vindt VVS dat dit percentage van 10% kan uitgebreid worden met anderstalige keuzevakken. **Dit is echter enkel mogelijk indien deze uitbreiding een meerwaarde is voor de student en de functionaliteit van de opleiding en moet expliciet worden aangetoond**. Deze uitbreiding is echter beperkt tot een **absolute bovengrens van 33% anderstalige vakken in het totale opleidingsprogramma**. Deze bovengrens is nodig om een echte vrije keuze te garanderen. Bovendien moet er de garantie zijn dat er voldoende keuzemogelijkheden zijn voor Nederlandstalige keuzevakken voor studenten die deze wel in het Nederlands wensen te volgen. Een winstgevende aantrek van buitenlandse studenten is hierbij geen criterium.

MASTEROPLEIDINGEN

De VLIR stelt voor om ten hoogste 50% van de opleidingsonderdelen in een andere taal te doceren indien dit een meerwaarde is voor de studenten en de functionaliteit voor de opleiding. Deze mogelijkheid is onderworpen aan de voorwaarde dat de aangewezen docent de andere taal op adequate wijze beheerst. Deze explicitering is nodig omdat op die manier de onduidelijkheid rond de bewoordingen "in beperkte mate" wordt weggewerkt. Een bepaling van 50% gaat echter verder dan een beperkt aantal opleidingsonderdelen. **Volgens VVS kan ten hoogste 50% van de vakken in een andere taal gedoceerd worden**. De masterproef wordt niet meegeteld in deze 50%. Wat betreft deze masterproef kan verwezen worden naar een vorige paragraaf waarin gesteld wordt dat de taal van de masterproef de keuze van de student zelf is.

Deze versoepeling wordt door VVS toegestaan om tegemoet te komen aan een aantal zeer specifieke opleidingen waarin zowel de vakliteratuur als expert-docenten niet Nederlandstalig is. Er moet echter wel gewaakt worden over een **evenwichtige verhouding tussen Nederlandstalige en anderstalige afstudeeropties.** De student die in het Nederlands wil afstuderen moet voldoende keuzemogelijkheden behouden. Deze wijziging komt niet tegemoet aan het gevaar van kwaliteitsdaling. Zowel de meerwaarde voor de student, de functionaliteit voor de opleiding en de beheersing van de taal door de docent wordt niet geattesteerd. **Vooral de adequate beheersing van de andere taal door de docent is een zorgenkind**.

Een ander voorstel van de VLIR betreft om instellingsbesturen de mogelijkheid te geven masteropleidingen in een andere taal dan het Nederlands aan te bieden, indien de meerwaarde voor de studenten en het afnemend veld en de functionaliteit voor de opleiding op voldoende wijze wordt aangetoond. Deze mogelijkheid zou enkel voor masteropleidingen bestaan. De motivering hiervoor is dat er geen vraag is naar bacheloropleidingen volledig in een ander taal. Daarentegen is het aangewezen het inrichten van een anderstalige masteropleiding mogelijk te maken zonder de verplichting een Nederlandstalig equivalent aan te bieden. Het aanbieden van een dergelijk equivalent vergt zware bijkomende inspanningen die het inrichten van een anderstalige master bemoeilijken of zelf onmogelijk maken. De VLIR verwacht hierbij geen exponentiële groei van anderstalige opleidingen omdat instellingen enkel zullen inzetten op anderstalige programma's in hun speerpuntdisciplines waar internationalisering een grote meerwaarde biedt. **Volgens VVS moet het inderdaad mogelijk zijn dat in een aantal limitatieve gevallen opleidingen enkel in een anderstalige taal aangeboden worden. Het dient daarbij expliciet te gaan om internationaal georiënteerde opleidingen, en mag niet veralgemeend worden.** Men zou kunnen stellen dat de equivalentieregel de algemene regel blijft, maar dat in uitzonderlijke gevallen hiervan kan worden afgeweken voor specifieke, strikt geconditioneerde opleidingen. Deze uitzonderingen dienen te voldoen aan een aantal strikt geformuleerde criteria.

3 AANDACHTSPUNTEN

KWALITEIT TAALNIVEAU ONDERWIJZEND PERSONEEL

Een sluipend gevaar dat bij meer anderstalige vakken komt kijken is ongetwijfeld een **kwaliteitsdaling**. Voor sommige docenten is het niet vanzelfsprekend om te doceren in een andere taal dan het Nederlands. Ze beschikken vaak niet over de juiste talenkennis om de leerstof op een correcte manier over te brengen. Bovendien kunnen ze in een andere taal zich minder helder en nauwkeurig verwoorden en verliezen ze aan expressiviteit. Ze hebben meer voorbereidingstijd nodig en kunnen minder goed ingaan op onvoorbereide aspecten. Bovendien verliezen ze vaak aan spreeksnelheid. Ook voor studenten is het nodig dat de docent wat langzamer spreekt in een andere taal, waardoor er meer tijd nodig is om dezelfde hoeveelheid leerstof aan te brengen.

Indien de docent de taal niet voldoende beheerst, worden lessen onbegrijpelijk en kunnen de voordelen van meertaligheid niet langer worden gegarandeerd. Daarom moeten alle docenten die in een andere taal lesgeven, bewijzen dat ze hiertoe in staat zijn. **VVS vraagt dat deze docenten een certificaat behalen van de vreemde taal waarin zij lesgeven.** Dit moet geëvalueerd worden tijdens de *tenure track* evaluatie, enkel zo kan de kwaliteit van het lesgeven gegarandeerd worden.

Voor VVS moet de voorwaarde van certificering expliciet in het decreet worden geschreven, aangezien het huidige artikel te vaag en vrijblijvend is. Deze taaltest dient onderworpen te worden aan een permanente evaluatie. Er mag zich in geen enkel geval een kwaliteitsdaling van het onderwijs voordoen. Een voorwaarde als het aantal publicaties in die taal is geen garantie aangezien anderen artikels kunnen vertalen en verbeteringen doorvoeren. Het afleggen van deze taaltest zou idealiter een verplichting zijn en het resultaat bindend. Toch is het niet mogelijk dit af te dwingen. Docenten zouden kunnen weigeren deze test af te leggen waardoor vakken geen titularis meer zullen vinden. Deze verplichte taaltest, waarvan het resultaat niet bindend is zou echter wel een rol moeten spelen bij de aanstelling en benoeming van de docent. Hiervoor wordt beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van studenten in de benoemingscommissie.

STUDIEKEUZEBEGELEIDING EN STUDIEKEUZE

Democratisering van het hoger onderwijs dient centraal te staan. Het aanbieden van anderstalig onderwijs mag geen drempel zijn zowel wat de instroom betreft, waarbij de aandacht naar het Nederlands gaat, als de uitstroom, waarbij de student zich moet kunnen uitdrukken in de taal van zijn/haar vakgebied. Anderstalig onderwijs kan een extra drempel vormen voor sommige studenten. Niet alle studenten hebben een even grote talenkennis. Een anderstalige onderwijstaal kan de drempel tot deelname aan het hoger onderwijs verhogen of de dropout verhogen bij studenten die niet zo vlot studeren in een andere taal. Studenten uit kansengroepen vallen hierdoor gemakkelijk uit de boot. Zeker voor studenten die niet het Nederlands als moedertaal hebben, kan een andere onderwijstaal voor een extra grote moeilijkheidsgraad zorgen. Voor jongeren waarvan de thuistaal niet het Nederlands is, dreigt die drempel extra hoog te worden omdat Engels dan hun derde, vierde of zelfs vijfde taal is. Een gecoördineerd beleid over alle opleidingsniveaus heen is dus nodig. **VVS stelt daarom voor dat studenten de mogelijkheid moeten hebben om extra studiebegeleiding aan te vragen indien gedoceerd wordt in een andere taal dan het Nederlands**. Bovendien moet voor elke opleiding nagegaan worden of het mogelijk is om **facultatieve colleges** te volgen over de taal van het vakgebied. Een voorbeeld hiervan is de optionele cursus juridisch Frans aan de Universiteit Gent.

Taalachterstand die gecreëerd wordt op een lager onderwijsniveau, heeft **grote gevolgen voor de verdere schoolcarrière**. Het verwerven van een vreemde taal verloopt immers vlotter indien de moedertaal voldoende ontwikkeld is. Bovendien komt de toegankelijkheid van het hoger onderwijs in het gedrang voor studenten die een vooropleiding uit het technische of beroepsonderwijs achter de rug hebben, waar minder taalvakken in het programma opgenomen worden. Maar ook de eindtermen van het ASO zijn onvoldoende om er van uit te gaan dat deze studenten zonder problemen hoger academisch onderwijs kunnen volgen in een andere taal. De eindtermen 3de graad ASO vreemde talen (Frans en Engels) luiden: “De leerlingen kunnen de informatie op overzichtelijke en persoonlijke wijze samenvatten bij eenvoudige beluisterde en niet al te complexe gelezen informatieve, narratieve en argumentatieve teksten”. Heel wat scholieren halen deze ASO-eindtermen bovendien zelfs niet omdat ze in het secundair onderwijs voor hun taalvakken achterstand oplopen. Er moet voldoende ruimte zijn tot remediëring in het hoger onderwijs maar **eigenlijk zouden tekorten en achterstanden al zoveel mogelijk in het leerplichtonderwijs zelf moeten worden weggewerkt**.

Wat ook niet uit het oog verloren mag worden, is dat studenten bij de aanvang van hun studieloopbaan in het hoger onderwijs hun kennis van het Nederlands nog niet vervolledigd hebben. Integendeel, **de kennis en vaardigheden van de Nederlandse taal maken een nieuw groeiproces door, zeker wat academisch Nederlands betreft**. Ook het Nederlands als onderwijstaal heeft dus grote voordelen voor de arbeidsmarkt. Voor studenten kan het moeilijker zijn om de leerstof even diepgaand te doorgronden als deze in een andere taal wordt aangeleerd. Dit verlies aan leeropbrengst kan leiden tot een afname in studieresultaten of tot een toename van de tijd die studenten aan zelfstudie moeten besteden om het niveau van hun studieresultaten te handhaven. Zo zal de

studiedruk, die momenteel in Vlaanderen al erg hoog ligt, nog toenemen. Om aan dit euvel tegemoet te komen **pleit VVS voor het inzetten op projecten zoals academisch Nederlands**.

TRANSPARANTIE

Het is belangrijk dat studenten bij het aanvangen van hun studies weten wat van hen verwacht wordt en wat ze kunnen verwachten van de vakken in hun opleiding. Momenteel wordt hier zeer laks mee omgesprongen. Studenten dienen geïnformeerd te worden over de taal waarin het studiemateriaal ter beschikking wordt gesteld, wat de taal van doceren zal zijn en wat de taal en wijze van examineren is. Studenten moeten er van kunnen uitgaan dat wat op de **ECTS-fiches** staat, bindend is. Deze fiches dienen dan ook nauwkeurig ingevuld te worden. Transparantie brengt immers ook een kwaliteitsverbetering met zich mee. Het beschikbare studiemateriaal moet van de beste kwaliteit zijn. **VVS stelt dat er gewaakt moet worden over de kwaliteit van het studiemateriaal**. Het kan dat handboeken in een andere taal beter zijn dan die in het Nederlands. **Indien men anderstalig studiemateriaal gebruikt, dient hierbij rekening gehouden te worden in de studielastberekening**. Daarnaast moeten docenten gestimuleerd worden om kwalitatieve handboeken te ontwikkelen indien er onvoldoende alternatieven zijn. Wat deze specifieke kwaliteitseisen moeten zijn, is afhankelijk van de opleiding. In ieder geval moet rekening worden gehouden met de taal van het vakdomein, de vereiste voorkennis, beroepsfinaliteit en uitstroom van de opleiding.

FOCUS NIET ENKEL OP ENGELS

VVS erkent dat talenkennis een meerwaarde is en vindt dan ook dat er in de curricula voldoende aandacht moet gaan naar het aanleren van vreemde talen. Zo is het essentieel dat studenten de vakterminologie in meerdere talen onder de knie krijgen. Zo kunnen ze ook de vakliteratuur in andere talen opvolgen. De vakterminologie en vakliteratuur is in heel wat vakgebieden Engelstalig, vooral in de exacte wetenschappen. In andere vakgebieden zijn andere talen dan weer dominant. Ook op de arbeidsmarkt is talenkennis een troef. Bij de **groeiende mobiliteit op de arbeidsmarkt** vergroot kennis van vreemde talen je tewerkstellingskansen gevoelig. De opgebouwde taalvaardigheid uit het middelbaar onderwijs gaat grotendeels verloren tijdens de hoger onderwijsstudies. Om die verarming tegen te gaan en studenten aldus beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt is **meertaligheid noodzakelijk**. Dit kadert ook in de Lissabonstrategie, waarbij de ministers stelden dat iedere leerling bij het afstuderen minstens twee vreemde talen zou moeten kennen. Bovendien kan een betere talenkennis de interculturaliteit, openheid en algemene ontwikkeling van studenten vergroten. Er dient meer aandacht te worden besteed aan de taal van het vakgebeid.

4 CONCLUSIE

De huidige taalregeling beknelt en beperkt nodeloos de aantrekkingskracht van Vlaanderen voor buitenlands talent. Bovendien is het nefast voor onderzoek en innovatie. Naar aanleiding van de nota van de VLIR-werkgroep onderwijs en het debat omtrent taalbeleid in het hoger onderwijs in het algemeen is het noodzakelijk om een aantal principes en standpunten te expliciteren en opnieuw onder de aandacht te brengen.

Uitgangspunten bij het bepalen van het VVS-standpunt zijn meervoudig. Ten eerste moet een afgestudeerde zich actief en passief, zowel schriftelijk, mondeling als multimediaal kunnen uitdrukken in de internationaal gangbare talen betreffende het vakgebied. Ten tweede moet het belang van het Nederlands als wetenschappelijke taal steeds worden benadrukt. Ten derde staat democratisering centraal. Elke student dient op een degelijke manier te worden begeleid in het voltooien van zijn opleiding. Ten vierde moeten docenten de vreemde taal beheersen en dient het gebruik van een vreemde taal gradueel en pedagogisch te gebeuren. Ten slotte moet er aandacht zijn voor taalgebruik in een internationale context. Aandacht dient te gaan naar taalvaardigheden op alle niveaus.

Mogelijke uitbreidingen:

- VVS aanvaardt dat sommige opleidingsonderdelen in een andere taal worden gedoceerd door een regulier aangestelde anderstalige lesgever, tot de eerste drie jaar van hun aanstelling.
- Op initiatief van de student kan een bachelor- of masterproef worden afgelegd in een andere taal.
- Voor opleidingen die volledig in een andere taal dan het Nederlands worden aangeboden kan het diploma en het diplomasupplement in die taal worden opgemaakt.
- Volgens VVS moet het mogelijk zijn dat in een aantal limitatieve gevallen opleidingen enkel in een anderstalige taal aangeboden worden.
- Volgens VVS kan ten hoogste 50% van de vakken in een andere taal gedoceerd worden in de masteropleiding. De masterproef maakt hiervan geen deel uit.

Aandachtspunten:

- Aan de mogelijkheid om een examen af te leggen in het Nederlands mag niet worden gesleuteld.
- Voor professionele bachelors dient het cursusmateriaal in het Nederlands ter beschikking te worden gesteld.
- Voor Nederlandstalige bachelors blijft het gebruik van een andere onderwijstaal dan het Nederlands beperkt tot 33% van het totale opleidingsprogramma. VVS benadrukt dat dit slechts mogelijk is met een goede motivering en wanneer het een meerwaarde betekent voor de opleiding.
- Docenten die in een andere taal lesgeven, dienen te bewijzen dat ze hiertoe in staat zijn. Voor VVS moet de voorwaarde van certificering expliciet in het decreet worden geschreven.
- Bij het doceren in een andere taal dan het Nederlands moeten studenten de mogelijkheid moeten hebben om extra studiebegeleiding aan te vragen.
- Er moet gewaakt worden over de kwaliteit van het studiemateriaal. Er dient rekening gehouden te worden met de taal van het vakdomein, de vereiste voorkennis, beroepsfinaliteit en uitstroom van de opleiding.

VVS erkent dat talenkennis een meerwaarde is en vindt dan ook dat er in de curricula voldoende aandacht moet gaan naar het aanleren van vreemde talen. Zo is het essentieel dat studenten de vakterminologie in meerdere talen onder de knie krijgen. Op die wijze kunnen ze ook de vakliteratuur in andere talen opvolgen.